

Anastazja Stelmach

Kolekcja fotografii dzieł sztuki Karola Lanckorońskiego

Dynamicznie rozwijająca się w II poł. XIX w. fotografia dzieł sztuki miała bardzo istotny wpływ na rozwój historii sztuki. Po raz pierwszy dzięki identycznym reprodukcjom, naukowcy w różnych rejonach świata mogli ustalić daty powstawania oryginałów, śledzić rozwój sztuki i wyrażać swoje opinie. Zbieranie fotografii w XIX i XX w. było powszechnym obyczajem, a ilość kolekcji narastała lawinowo, w miarę upowszechniania i dostępności medium fotograficznego. Zbiór fotografii Karola Lanckorońskiego (1848 – 1933) znanego kolekcjonera i miłośnika dzieł sztuki pod wieloma względami był zbiorem unikatowym. Fototeka tworzona w drugiej połowie XIX w. i na początku XX w. stanowiła jedną z największych tego typu w Europie. Hrabia tworzył swój zbiór konsekwentnie, gromadząc fotografie dzieł znajdujących się głównie we Włoszech, ale także w Niemczech czy Francji, zakupując zdjęcia od najróżniejszych firm i w ten sposób tworząc kompletny obraz sztuki na przestrzeni wieków. Pod względem tematycznym fototeka była odzwierciedleniem zainteresowań i upodobań jej twórcy – podróżnika, miłośnika starożytności i przede wszystkim wytrawnego kolekcjonera sztuki. Lanckoroński kupował w największych zakładach, które na początku XX w. funkcjonowały na wzór sprawnych przedsiębiorstw, oferujących raczej gotowy produkt, rzadziej realizujących zlecenia prywatne.

Kolekcji Lanckorońskiego mogła pełnić wiele funkcji. Zbiory tego typu traktowano jako rodzaj "obrazkowej" encyklopedii, materiału edukacyjnego, prototypu współczesnych albumów o sztuce. Poza tym, pełniły istotną funkcję pamiątki z podróży, ułatwiały czy umożliwiały powrót do tych miejsc i obiektów w wyobraźni. Jednakże Lanckoroński nie był zwykłym klientem firm fotograficznych, nie tylko jeśli chodzi o jego pozycję i sytuację finansową, ale też ambicje i zainteresowania. W przypadku takich kolekcjonerów mamy do czynienia z dużą świadomością, kształtowaniem zbioru przez autorską selekcję, a nawet indywidualne zamówienia.